

Élménybeszámoló

Bifröst, Izland

Forgó Bálint

A 2009-es őszi félévben tanultam egy félévet Izlandon, a Bifrösti Egyetemen (University of Bifröst, Háskólinn á Bifröst). Választásom részben kalandvágyból, részben meg az angol nyelv gyakorlásának a szándékából esett pont Izlandra.

Tudnivalók Bifröstről általánosságban

Bifröst egészen különleges egyetem. Neve a skandináv mitológiából ered: bifröst az a szivárvány, amely összeköti a földi világot az istenek világával. Feltehetően az egyetem névadói az 1960-as években egyetemüket is egy olyan szivárványnak akarták látni, amely egy felsőbb világba, a tudás világába vezet.

Az egyetem gyökerei az 1920-as évekbe nyúlnak vissza, amikor is Izlandon mind a három meghatározó politikai párt (a konzervatív nacionalisták, a kommunisták és a parasztpárt) felsőfokú oktatási intézményt alapított azért, hogy híveik sorából értelmiségieket képezzenek, és ebből az értelmiségi körből kerüljön ki a pártelit utánpótlása. A Bifrösti Egyetem elődje volt az izlandi parasztpárt felsőoktatási intézménye. Ez az egyetem Reykjavíkban alakult meg, de a hatvanas évek elején a parasztpárt egy tekintélyes tagja felajánlotta birtokát, Borgarnes várostól 30 km-re északkeletre, a Grábrók (ejtsd: gráubrouk) nevű vulkán tövében, ahol már egy szálloda állt. Ennek a szállodának az épületébe költözött be az egyetem (hisz a parasztpárt egyeteme csaknem lehet városban...), és azóta is folyamatosan ott működik.

Bifröst Izland egyik legjobb (és legrágább) egyeteme. Mint említettem, a legközelebbi „város” a közelben Borgarnes, amely- Bifrösthöz hasonlóan – a fővárost, Reykjavíkot a második legnagyobb izlandi várossal, Akureyrivel összekötő főút mellett van. Az egyetem Reykjavíktól kb. 120 km-re fekszik, autóval nagyjából másfél óra alatt lehet a fővárosból odaérni. Mint az előbb említettem, az egyetem három kialudt vulkán tövében fekszik, és gyakorlatilag a vulkánok legutóbbi (állítólag 5000 évvel ezelőtti) kitöréséből maradt megszilárdult lávamező közepén található. Az egyetem környékén – amerre a szem ellát – lávamező található. A tájat a campustól mintegy 1 km-re található tó (melynek neve Hreðavatn) és egy pár száz méterre található vízesés teszi még festőibbé. Aki szeret a természetben bókászni egészen elképesztő szépségű tájakon, annak Bifröst az ideális választás.

A festői táj mellett az egyetem másik jellemzője az elszigeteltség. Bifröst egyike a sok kis lakott szigetnek az izlandi pusztaság közepén, ennek megfelelően a mi fogalmaink szerint végletesen izolált. Még a közeli Borgarnesbe is igen körülményes a bejutás, Reykjavíkba pedig naponta egy busz megy, annak ellenére, hogy az egyetem Izland egyik legforgalmasabb és legfontosabb főútja mellett található. Emiatt Bifröstben tanulni egészen különleges élettérzés, és meggyőződésem szerint nem lehet összehasonlítani egy „átlagos” egyetemen való tanulással. Bifröst ugyanis több mint egyetem, az inkább egy falu, a szó szoros értelmében. Az ott tanulók egy egészen érdekes közösséget alkotnak, ahol senki semmit nem tud titokban tartani, és mindenki tud mindent a másiktól. Ennek nem csak jó oldala van, de ad egy egészen sajátos összetartozás-érzést az ott tanulóknak. Együtt tanulnak, együtt mulatnak és együtt is élnek a hét hét napjából legalább ötön. Bár magam sosem éltem igazán kis faluban, valahogy így tudom elképzelni, hogy milyen érzés lehet az.

Praktikus tudnivalók Bifröstről

A bifrösti campus egészen nagy, és nagyrészt lakóházak foglalják el. Aki ott tanul (a levelező hallgatók kivételével), az kénytelen a campus területén megszállni, mivel a napi szintű ingázás Reykjavíkból még az ottani fizetésekkel sem vállalható anyagilag. A szállás viszont izlandi viszonylatban eléggé olcsó, és megfelelő színvonalú. Többfajta árfekvésű lehetőség van, a legolcsóbb kb. 14000 izlandi korona havonta (2009-ben kb. 21000 forint, idén kb. 26000 forint). Ezért a diák egy hálószobát kap és egy fürdőszobát a folyosón. Az egyedül élő diákok legtöbbször a havi 27000 koronába (2009-ben kb. 40000 forint, 2010-ben kb. 49000 forint) kerülő szállásokon laknak, amelyek különálló, kétszintes házakban vannak, amely házakban van 8 hálószoba saját fürdőszobával és egy közös konyha. Ennél drágábban is vannak egyszemélyes szállások (kb. 35000 korona), továbbá akik családdal tanulnak ott, azok egy egész különálló házat is bére vehetnek.

Az egyetemre jellemző, hogy sokan tanulnak ott családjuk kíséretében (feltehetőleg azért, mert Izlandon aránylag korán alapítanak családot, és a fiatal szülőket teljes mértékben támogatja a családjuk és az állam). Emiatt elég sok gyerek lakik Bifröstben, akiket a campus területén egy teljesen jól felszerelt óvoda vár, és az iskolásokat minden reggel iskolabusz viszi a közeli iskolába. Emiatt az egyetem gyerekzsivajtól hangos egész évben.

Az egyetemen három szak működik: a jogi, a közgazdaságtani és a szociológiai. A külföldi diákok számára csak a közgazdaságtani szak elérhető, mert csak azon folyik angol nyelvű oktatás. Az igen magas szinten, a legújabb (és legdrágább) brit és amerikai tankönyvekből. A minőséget persze meg kell fizetni, a közgazdaságtani szakon trimeszterenként 250 000 korona a tandíj (kb. 400 000 forint). Ez az ottani viszonyok közt is igen borsos ár, ezért a legtöbben diákhitelből tanulnak, amely akkora összegű, hogy ki tudják fizetni belőle a tandíjat, és megélhetésre is marad. Emiatt az erasmusos diákok privilegizált helyzetben vannak, hisz ők az egyetemért magáért nem fizetnek.

Az egyetem emellett nagyon jól felszerelt, a projektor minden teremben alapfelszereltség. A tanuláshoz a laptop nélkülözhetetlen, ugyanis a tananyagot az egyetem saját informatikai rendszerébe töltik fel a tanárok power point fájlokban, és a tanórán a diákok ezeket a fájlokat letölthetik a saját laptopjukra. Akinek nincsen laptopja, az bérelhet egyet az egyetemtől, mert anélkül tényleg ellehetetlenül a tanulás. Egyébként az egész egyetem területén van nagy sebességű wi-fi szolgáltatás.

Mivel az egész egyetemen kb. 700 diák tanul, ezért a tanórák kics csoportosak, az amit ott előadásnak tekintenek, kb. olyan, mint a Pázmányon egy gyakorlat. Húsznál több diák soha nincsen rajtuk, és emiatt egy diákra sokkal több figyelem is jut, és sokkal szorosabb a tanár és a diák közötti kapcsolat, az órák sokkal interaktívabbak. A követelményrendszer is ehhez igazodik, a trimeszter végén leteendő vizsga eredménye csak kb. 45%-ban számít be a végső jegybe, a maradék 55 %-ot a „szorgalmi időszakban” kapott jegyek átlaga adja ki. Ezeket a jegyeket leginkább beadandó feladatok megoldásával lehet megszerezni, amelyekkel legalább annyi időt kell foglalkozni tanításon kívül, mint amennyi ideig a tanóra tart. Ezeket a beadandó feladatokat az egyetem Neptun-rendszerhez hasonló informatikai rendszerén keresztül kell elektronikusan beadni, és a rájuk adott osztályzatot is azon keresztül közlik a tanárok, akik gyakran egy rövid szöveges értékelést mellékelnek az érdemjegyhez. Év közben tesztek ritkán vannak, de a beadandókkal kell annyit foglalkozni, mint amennyit egy zh-ra kellene tanulni.

Az egyetemen trimeszterek vannak, amelyek szeptembertől decemberig, januártól májusig, és májustól augusztusig tartanak. A nyári trimeszteren egyébként csak a mi fogalmaink szerinti levelezős hallgatóknak van oktatás.

Az osztályzás amúgy tíz fokozatú, egyes a legrosszabb, a tízes a legjobb. Vannak tört jegyek is (4,5; 8,5 pl.), és a 4,5 még bukást jelent. Számomra kissé nehezen megszokható osztályozási rendszer volt, bár némileg kifinomultabb értékelést tesz lehetővé, mint az ötfokozatú rendszer.

Az egyetemen ugyanúgy kreditrendszer van, a legtöbb tárgy öt kreditet ér. Nekem minimum 15 kreditet kellett fölvennem, de harmincat vettem fel, és így volt az, hogy szerda kivételével minden hétköznap volt órák délelőtt (délután valamiért nem). Az órák általában reggel kilenckor

kezdődnek.

A vizsgaidőszak az itthoni rendszerhez képest egészen eltérően van megoldva. Minden vizsgát egy hét alatt kell letenni november közepén úgy, hogy a trimeszter ősszel augusztustól decemberig tart. Utóvizsgára lehetőség csak januárban van. Ennek az az indoka, hogy úgy vélik, hogy a sok év közbeni feladat megoldása közben a diákoknak volt elegendő alkalmuk gyakorolni az anyagot, ezért elegendő egy rövid ismétlés a vizsga sikeres letételéhez. A vizsgák igen gyakran „open book” jellegűek, tehát lehet használni a tankönyveket és a jegyzeteket (sőt, van hogy az internetet is), tehát leginkább az ismeretanyag gyakorlati alkalmazását mérik. Nekem úgy tűnt, hogy az erasmusos diákokkal - a korábbi évek gyakorlatával szemben – egyáltalán nem kedvezményeztek a vizsgán, mivel igen sok erasmusos diák megbukott (ami különösen kellemetlen, hisz a januári utóvizsgákon ők már otthon voltak). Én szerencsére nem buktam meg semmiből.

A „vizsgaidőszak” után három héten keresztül egy egészen sajátos tanegység következik: az ún. Semester project. Ez abból áll, hogy 5-6 diákot beosztanak egy csoportba, és ennek a csoportnak írnia kell egy legalább 30 oldalas művet valamely általuk választott témáról három hét alatt. Ekkor együtt kell működniük, közösen kell írniuk, majd a trimeszter utolsó hetén egy alkalomkor meg kell közösen védeniük egy tanári bizottság előtt. Én ebben sajnos nem vettem részt, mert az erasmusos diákoknak nem volt kötelező ezt választaniuk, hanem választhatták az ezt megalapozó „kutatási módszertan” címet viselő tanegységet.

A campuson a tanórákon kívül is próbálnak elfoglaltságot biztosítani: egy teljesen ingyenes konditerem áll a diákok rendelkezésére, továbbá két szabadtéri meleg vizes medence, amelyek sajátos találkozóhellyé váltak az idők folyamán. Emellett van egy kávéház, amely esténként és hétvégenként kocsmaként üzemel, ebédidőben pedig izlandi viszonylatban olcsón (mindössze 1000 koronáért) ebédelni is lehet ott. Keddenként és péntekenként ez a kávéház ad otthont általában a partiknak is. Van a campuson emellett egy bolt is, amely eléggé drága, de ha épp sürgősen kell valami, akkor kapóra jön.

Az erasmusos diákoknak az egyetem biztosít egy autót (egy 1998-as Toyota Corollát), amelyet sokat szídnak, de amióta átmentem vele egy patakon, azóta egy rossz szót nem tudok róla mondani. Ezt az autót az erasmusos diákok ingyen használhatják, csak a benzint kell fizetniük bele. Mivel 18 erasmusos diák volt velem egy időben Bifröstben, ezért igen komolyan meg kellett szervezni azt, hogy ki mikor használja a „student car”, de megoldottuk. Ez az autó igen nagy segítséget jelentett a bevásárlásban, hiszen viszonylag olcsó bolt és alkoholbolt (Izlandon alkoholt csak a kocsmákban és az állami alkoholboltokban lehet kapni) a 30 km-re fekvő Borgarnesben volt, és azt praktikusán csak autóval lehetett elérni. Ezt az autót eleinte elvihettük több napos túrákra is, de mivel sokan voltunk rá, ezért egy idő után előírták, hogy csak egy napra lehet elvinni.

Amikor én voltam ott, akkor velem együtt 18 erasmusos cserediák volt Bifröstben: hatan Romániából, öten Ausztriából, ketten Japánból, továbbá volt még egy-egy diák Csehországból, Németországból, Belgiumból és Dél-Koreából. Jól megvoltunk egymással, sokat partiztunk.

Annak ellenére, hogy az egyetem viszonylag elzárt, volt alkalmam néhányszor kimozdulni, és megcsodálni az ország természeti szépségeit, továbbá többször volt alkalmam eljutni Reykjavíkba is, ami pezsgő éjszakai életéről híres.

Aki Izlandot választja Erasmus-ösztöndíjasként, annak jó szívvel javaslom a részvételt az augusztusi izlandi nyelvtanfolyamon, amelyet kifejezetten az Izlandra érkező erasmusos hallgatóknak szervez az Izlandi Egyetem (Háskólinn Íslands). Ezt a tanfolyamot, ha lehet, még Bifröstről is eldugottabb helyen, a Nyugati Fjordok (Vestfirðir- Westfjords) nevű régióban, Ísafjörður „városához” közel szervezik meg, mindössze pár tíz kilométerre az északi sarkkörtől. 2009-ben ez a nyelvtanfolyam augusztus 4-étől 22-éig tartott, és számomra adott némi betekintést az archaikus, és emiatt roppant nehéz, de nagyon szép hangzású izlandi nyelvbe. Emellett kiváló közösségi élményt jelentett több mint száz fiatal összezárva a világ végén.

Hasznos tudnivalók Izlandról

Izland még a válság ellenére is egy igen gazdag és jól működő ország, sőt, a világ egyik legbiztonságosabb országa (az egész országban kb. 100 ember van börtönben, az emberek még Reykjavíkban sem zárják be a kocsijukat). Bifröst különösen biztonságos, hisz bárki bármit csinál, rögtön mindenki tudni fogja, hogy ki volt. Ezért pl. bárhol ott lehet hagyni a laptopot, senki nem lopja el.

A piszkos anyagiakról annyit kell tudni, hogy a feltételek folyamatosan változnak az euró-izlandi korona árfolyam függvényében. A 2008-as válság előtt Izland a világ egyik legdrágább országának számított. Egy euró 2008 előtt kb. 80 izlandi koronát ért. Ez azt jelenti, hogy 100 euróért 8000 koronát lehetett kapni. 8000 koronáért Izlandon kb. annyi mindent lehet venni, mint Magyarországon 8000 forintért, tehát az árak kb. háromszorosak voltak az itthoniakhoz képest. A 2008-as válság miatt az izlandi korona árfolyama összeomlott, amikor én 2009 őszén-telén ott voltam három és fél hónapot, akkor egy euró kb. 180 koronát ért, tehát a Magyarország és Izland közötti árkülönbség kb. másfélszeresre csökkent, és bizonyos dolgok olcsóbbak voltak, mint itthon. E sorok írásakor egy euró kb. 150 koronát ér, tehát Izland most valamivel drágább, mint tavaly volt, de még mindig sokkal olcsóbb, mint 2007-ben volt. Mint minden Nyugat-Európai országban, Izlandon is drágábbak a szolgáltatások az itthoniaknál, viszont az élelmiszer majdnem egy árban van az itthonival. Amikor én kinn voltam, akkor kb. havi 25 000 koronát költöttem étkezésre, és az nagyjából elég volt. 14 000 korona volt a havi szállásdíjam (talán minden erasmusos szállásdíj közül a legolcsóbb). Sajnos Bifröstben a könyvek igen drágák voltak (10-12 000 korona egy könyvért, és kell belőlük négy), de a tanárok által a rendelkezésünkre bocsátott diák nagyjából pótolta a könyveket. Bifröstből Reykjavíkba a buszjegy elvileg 3000 korona egy útra, de tőlem a buszsofőr csak ezer koronát kért. Reykjavíkban egy buszjegy 280 korona, a repülőtérrel Reykjavíkba a buszjegy 1700 koronába kerül. Uszodába menni Izlandon elég olcsó, 300-400 korona egy belépő, és az uszoda felér egy magyarországi „aqua-parkkal”. A szállás a legolcsóbb hostelekben kb. 2500-3000 korona éjszakánként. Az ilyen nagyságú költségekhez jön a kb. 300 euró/hó Erasmus-ösztöndíj, amelyből akár ki is lehetne hozni a költségeket megfelelően gyenge korona mellett, ha a repülőjegy nem lenne drága.

A repülőjegy Izlandra nem olcsó, kb. 100-150 000 forintot kell rászánni, és sajnos át kell szállni, mivel Budapestről nincs közvetlen járat. Izlandra alapvetően két légitársaság repül: a drága Icelandair és a „fapados” Iceland Express. Ezek a légitársaságok Londonból, Koppenhágából és Berlinből üzemeltetnek egész évben járatokat Izlandra, én Berlinen keresztül mentem. Nyáron jóval több lehetőség van (van pl. járat Párizsból, Amszterdamból, Krakkóból stb.) Érdemes ezeknek pontosan utánanézni a légitársaságok honlapján.

Összességében mindenkinek ajánlom Izlandot, akiket vonzanak a különlegességek, és erasmusos lehetőségüket egy egészen rendkívüli helyen szeretnék hasznosan eltölteni.

2010. október

Forgó Bálint

e-mail: fbaalint@yahoo.co.uk